

De rol van peritoneale dialyse ten tijde van de COVID-19 pandemie

Auteurs:

Alferso C. Abrahams, internist-nefroloog UMC Utrecht
Anita van Eck van der Sluijs, internist-nefroloog i.o. UMC Utrecht
Carola W.H. de Fijter, internist-nefroloog OLVG Amsterdam

Versie: 30 maart 2020

Aanleiding: De huidige COVID-19 pandemie leidt tot een toenemende vraag naar nierfunctievervangende therapie, zowel klinisch op IC en op speciale COVID-19 afdelingen alsook poliklinisch. Gezien de tekorten aan CVVH en hemodialysecapaciteit die kunnen ontstaan heeft de NFN adviezen geformuleerd over de rol van peritoneale dialyse.

Doel: Dit document geeft adviezen aan alle zorgverleners over de rol van peritoneale dialyse als nierfunctievervangende therapie ten tijde van de COVID-19 pandemie.

Situatieschets:

- 1) Circa 10% van de COVID-19 patiënten ontwikkelt een acute nierinsufficiëntie waarvoor nierfunctievervangende therapie nodig is. Op IC zullen deze patiënten veelal met CVVH worden behandeld. In toenemende mate ervaren IC's echter een tekort aan CVVH apparatuur en toebehoren.
- 2) Er zullen ook COVID-19 patiënten met een acute nierinsufficiëntie op speciale COVID-19 afdelingen worden opgenomen of naar zulke afdelingen worden overgeplaatst na een IC-opname.
- 3) De continuïteit van zorg voor patiënten zonder COVID-19 is verstoord. Afschaling van de operatiecapaciteit ten behoeve van COVID-19 patiënten heeft waarschijnlijk ook effect op het aantal operaties dat kan worden gedaan voor het aanleggen van een permanente dialysetoegang (vaattoegang of PD katheter) bij patiënten met nierfalen zonder COVID-19.
- 4) Afschaling van het transplantatieprogramma en donorprocedures leidt waarschijnlijk tot een toenemende vraag naar dialyse.

Bovenstaande situaties zullen waarschijnlijk leiden tot een toename in het aantal patiënten dat behandeld wordt met intermitterende hemodialyse middels een centraal veneuze lijn. Het is aannemelijk dat de meeste patiënten buiten de dialyseafdeling behandeld worden, dat wil zeggen op de IC of op speciale COVID-19 afdelingen. Dit resulteert in een toenemende druk op de hemodialysecapaciteit.

Vraag: Welke rol kan peritoneale dialyse spelen om de schaarste aan CVVH en hemodialysecapaciteit tijdens de huidige COVID-19 pandemie op te vangen?

Adviezen:

- 1) COVID-19 patiënten die IC behoeftig zijn en nierfunctievervangende therapie nodig hebben dienen bij voorkeur met CVVH of intermitterende hemodialyse behandeld te worden. Peritoneale dialyse kan bij deze patiënten worden overwogen als CVVH en intermitterende hemodialyse niet mogelijk zijn, mits patiënten hemodynamisch stabiel zijn en niet in buikligging worden beademd.
- 2) Peritoneale dialyse is een gelijkwaardig alternatief voor intermitterende hemodialyse, bij COVID-19 patiënten die niet (meer) IC behoeftig zijn maar (nog) wel afhankelijk zijn van nierfunctievervangende therapie.
- 3) Percutane PD katheterimplantatie onder röntgendoorlichting kan overwogen worden bij patiënten die met peritoneale dialyse moeten worden behandeld waarbij een open chirurgische of laparoscopische PD katheterimplantatie op korte termijn niet mogelijk is.

- 4) Bij patiënten die een PD katheter hebben gekregen kan de PD katheter 24 uur na plaatsing gebruikt worden indien snel starten met PD geïndiceerd is. Men spreekt over urgente start met peritoneale dialyse.

Voorwaarden:

- 1) Betrokkenheid van nefrologen en PD verpleegkundigen bij de indicatiestelling en uitvoering van peritoneale dialyse is noodzakelijk.
- 2) Betrokkenheid van een interventieradioloog en/of chirurg bij percutane PD katheterimplantatie onder röntgendoorlichting is noodzakelijk.
- 3) Voor de praktische uitvoering van percutane PD katheterimplantatie onder röntgendoorlichting zal z.s.m. een protocol beschikbaar worden gesteld.
- 4) Voor de praktische uitvoering van urgente start met peritoneale dialyse zal z.s.m. een protocol beschikbaar worden gesteld.
- 5) In geval bewezen COVID-19 dienen preventieve maatregelen genomen te worden cf. de geldende RIVM richtlijnen. Het is onbekend of SARS CoV2 in dialysaat aanwezig is. In een recent gepubliceerde studie (PMID: 32159775) werd SARS CoV2 in 1% van de bloedmonsters aangetoond.